

Depressie

Victor Gijsbers

April 20, 2003

Bedachtzaam legde dr. Stirkov het dossier van de patiënt die tegenover hem zat weg. Hij nam langzaam een slok van zijn koffie. Te weinig suiker. Nog een uur en de werkweek was voorbij – hij zou met zijn vrouw en kinderen enkele dagen op vakantie gaan. Even verloor dr. Stirkov zich in dromerige gedachten, maar al snel hervond hij zich. De man aan de andere kant van het grote bureau was een jaar of veertig, en leek erg nerveus. ‘Volgens het rapport van mijn collega bent u depressief. Klopt dat?’

‘Ja, ja,’ antwoorde de man, zichtbaar blij dat de beroemde psychiater de conversatie met zo’n eenvoudig te beantwoorden vraag opende, ‘ik heb al vier maanden last van ernstige gevoelens van ongeluk.’

‘Alle gevoelens van ongeluk zijn ernstig. Maar begint u eens bij het begin. Welke gebeurtenissen hebben tot deze betreurenswaardige toestand geleid?’

‘Welnu dokter, u moet weten, ik werkte als afdelingsmanager bij een grote bank. Meer dan twintig jaar heb ik mijn best gedaan om het bedrijf zo veel mogelijk te dienen. Ik verdiende goed – het had natuurlijk meer mogen zijn, maar ik kon er niet over klagen. Mijn economische positie leek zo veilig als het maar kon, en ik was gewoon gelukkig.’

‘Maar er gebeurde iets waardoor uw positie in gevaar kwam. Werd er gereorganiseerd?’

‘Nee, helaas, zo gemakkelijk zit het niet. Als er door een reorganisatie gedwongen ontslagen waren gevallen, was het tenminste niet mijn schuld geweest. Nee, juist het tegenovergestelde gebeurde: ik werd benoemd in een hogere functie, waarin ik de leiding kreeg over een aantal afdelingen. Het was precies waar ik al jaren op had gehoopt.’

‘Hoe leidde dit dan tot een situatie waarin u het slachtoffer werd van een depressie?’

‘Ik kon het niet aan. Er waren zoveel dingen die ik moest regelen, zoveel dingen die ik moest doen! Ik werkte elke dag van acht uur ‘s ochtends tot na tien, en in het weekend nam ik werk mee naar huis – maar het lukte me niet om alles op tijd af te krijgen. Ik dacht in eerste instantie dat ik mijn droom verwezenlijkt had, maar ik faalde jammerlijk. Ik was niet in staat om de kansen te grijpen die ik aangeboden kreeg. Ik was een mislukkeling.

Binnen een paar weken stortte ik helemaal in. Ik kon niet meer werken, het enige wat ik nog kon was thuis op de bank zitten.'

'U kreeg een prachtige carrière-mogelijkheid voor de voeten geworpen, maar u was niet competent genoeg. Ik begrijp het. Wat gebeurde er toen?'

'Nu, u zult begrijpen dat ik direct ontslagen werd toen mijn bazen hoorden dat ik overspannen thuis zat.'

'Natuurlijk.'

'Ik *wilde* wel werken, maar ik *kon* het niet. Mijn mislukking was volkomen. Ik had geen inkomsten meer, en mijn vrouw verliet me. Dat was het moment dat ik me ongelukkig begon te voelen.'

'Wellicht kunt u mij daar wat meer over vertellen. Hoe vaak voelt u zich ongelukkig?'

'In het begin was het niet zo erg, toen was het twee of drie keer per week. Maar langzaam aan werd het steeds vaker, en ook steeds langer. De afgelopen week heb ik me waarschijnlijk wel tien keer ongelukkig gevoeld.'

'Inderdaad een ernstig geval van een depressie. Hebt u geprobeerd die periodes van ongeluk weg te nemen door ontspanning tot u te nemen?'

'Dokter, ik heb alles geprobeerd. Ik keek televisie, maar dat hielp niet. Ik ging naar pretparken, maar zelfs daar werd ik wel eens overvallen door een ongelukkig gevoel. Ik gebruikte mijn spaargeld om naar de duurste uitgaansgelegenheden te gaan – geen succes. Zelfs drugs konden mij niet opvrolijken.'

'Het is tegennatuurlijk om ongelukkig te zijn, dat beseft u toch?'

'Dokter, ik ben me er volledig van bewust dat ik ernstig ziek ben. U bent mij laatste hoop – kunt u me helpen?'

'U hebt zelf al, heel verstandig, de meest potente geneesmiddelen geprobeerd. Als zelfs zij u niet konden opvrolijken, wat verwacht u dan van mij? Ik kan niet toveren, dat zult u toch begrijpen.'

'Maar dokter, heb ik dan geen *recht* op geluk? Ik kan op deze manier niet verder leven, ik *moet* een geneesmiddel hebben!' Er verschenen tranen in de ogen van de patiënt.

'Mijnheer,' sprak dr. Stirkov nu streng, 'nu moet u eens goed luisteren. Zoals u zelf hebt gezegd bent u niet in staat enige arbeid te verrichten – u bent *de facto* een niet-productief lid van de mensheid. Hoe durft u te spreken van een recht op geluk? Onze samenleving houdt u in leven, meer kunt u toch nauwelijks verwachten! U zult toch zelf ook inzien dat iedereen maar een beetje thuis zou gaan zitten als de staat hen dan genoeg geld gaf om gelukkig te zijn?'

De man was even stil. 'Het spijt me, dokter,' sprak hij uiteindelijk zachtjes, 'ik vergat voor een moment mijn plaats. Vergeef mij alstublieft. Maar mijn huidige leven is ondraaglijk. . . ik smeed u, is er echt geen enkele manier om mij te helpen?'

Dr. Stirkov keek even op zijn horloge. Dit leek een kort gesprek te worden, zodat hij eerder naar huis zou kunnen. Na alle intensieve gesprekken

die hij vandaag gevoerd had, had hij zijn rust meer dan verdiend. ‘Er is één oplossing die ik u kan bieden, en aangezien deze door het ziekenfonds vergoed wordt bent u zelfs in staat hem betalen.’ De psychiater opende een lade van zijn bureau en pakte een kartonnen zakje. Voorzichtig haalde hij er een klein, ovaal en wit pilletje uit, overhandigde deze aan zijn patiënt, en stopte het zakje terug in de lade. ‘Als u deze pil thuis inneemt, komt er een zacht en pijnloos einde aan uw ongelukkige en onproductieve bestaan.’

‘Dank u, dokter, dank u!’ Gretig nam de man het medicijn aan. ‘Ik wist dat het een goed idee was om u te bezoeken. Dank u!’ De arts met dankbetuigingen overstelpend nam de bezoeker afscheid van dokter Stirkov. Tevreden met de wijze waarop hij zowel zijn patiënt als de maatschappij een dienst had bewezen, sloot deze de praktijk en begaf zich huiswaarts.